

ЗАУВАЖЕННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ЧОРНОМОРСЬКОГО ЖІНОЧОГО КЛУБУ

ДО ДОБРОВІЛЬНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОГЛЯДУ УКРАЇНИ

Світлана Слесаренко, Голова Координаційної ради ГО «Чорноморський жіночий клуб»

тел.:0674411736, e-mail: slesarenok@ukr.net

Ми щиро вітаємо підготовку та оприлюднення першого Добровільного національного огляду України щодо прогресу у досягненні Цілей сталого розвитку та вдячні за можливість прийняти участь у серії вебінарів з його обговорення, тим не менше ми маємо низку критичних зауважень, що приводяться нижче.

ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ДОБРОВІЛЬНОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОГЛЯДУ:

Підчас аналізу ДНО ми користувались методом Оцінки за трьох вимірною шкалою, а саме:

1. Безініціативність або дуже низький рівень зацікавленості (червоний)	2. Первинне планування; 3. Начало дій; 4. Процес реалізації (жовтий)	5. Високий рівень успіху (зелений)
---	---	---

I. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ «НІКОГО НЕ ЗАЛИШИТИ ОСТОРОНЬ»

Слід відмітити, що процес локалізації та адаптації Цілей сталого розвитку до українських реалій відбувся за дотримання принципу «Нікого не залишити осторонь» - в 2016 році в Києві та в низці регіонів було проведена цілу низку круглих столів та зустрічей щодо обговорення національної системи ЦСР.

14.05.2020 Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України оприлюднило повідомлення про чернетку Добровільного національного огляду (далі ДНО) щодо прогресу у досягненні Цілей сталого розвитку, а 20-21 травня 2020 року провело серію з 4 вебінарів з обговорення ДНО.

На жаль, недільний термін, встановлений Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України щодо надання зауважень до ДНО після проведення вебінарів, був занадто короткий для того, щоби громадські організації залучили свої ресурси до більш широкого обговорення першого ДНО України через свої мережі та для залучення більш широкого кола зацікавлених сторін.

Нам важко оцінити наскільки були залучені до обговорення ДНО бідні, вразливі та маргіналізовані верстви населення, але вважаємо, що можливість участі саме цих груп населення в такий короткий термін вкрай низька або майже нульова.

Тепер щодо самого тексту ДНО. В зв'язку з нерівністю у доступі до основних благ за гендерною ознакою та необхідністю інклюзії вразливих груп населення та подолання глобальної нерівності, ООН в цілій низці Завдань та індикаторів пропонує надавати сегреговані дані в розбивці за гендерним ознакам, за віком, вразливим групам населення та за іншими ознаками. В ДНО в більшості Завдань відповідних ЦСР відсутні сегреговані дані за гендерною ознакою, що рекомендовано ООН. Також відсутні сегреговані дані щодо вразливих груп населення, таких як інваліди та інші вразливі групи. Тим більше, що сегреговані дані за гендерною та іншими ознаками в Державній службі статистики є в наявності. Пояснення відповідальних за розроблення огляду та розробників, що такі дані можна подивитися на сайті Державної служби статистики, або вони є наявні в інших національних звітах, є неприйнятними. Пояснення розробників щодо обмеженого рекомендованого розміру огляду також є поза межами критики. Відсутність статистики в ДНО по соціально інклюзивним групам неприйнятно! Вважаємо що в тексті першого ДНО України із-за відсутності сегрегованих даних не вдалося дотримати принцип «Нікого не залишити осторонь».

Оцінюючи за трьох вимірною шкалою ми оцінюємо рівень дотримання принципу «Нікого не залишити осторонь» як жовтий, в процесі реалізації та такий, що потребує подальшого вдосконалення.

II. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ «ПОВАГИ ДО ПЛАНЕТАРНИХ КОРДОНІВ»

До екологічного блоку відносяться ЦСР6, ЦСР7, ЦСР13, ЦСР14, ЦСР15. В Добровільному національному огляді зазначено, що досягнення орієнтирів за цілями ЦСР13, ЦСР14 та ЦСР15 наразі порівняно з встановленими на 2020 рік цільовими значеннями є малоімовірним (менше 20%). Тобто три з п'яти Екологічних ЦСР мають рівень прогресу нижче 20% і наразі порівняно з встановленими на 2020 рік цільовими значеннями і прогрес є малоімовірним. За ЦСР7 в ДНО вказується на прогрес досягнення в межах 20-60%.

Вже на етапі локалізації та вибору Завдань до національної системи ЦСР, Україна неприпустимо знехтувала майже всіма Завданнями орієнтованими на охорону довкілля та підтримку екосистем. З двадцяти восьми (28) глобальних Завдань затверджених ООН в рамках ЦСР екологічного блоку Україна локалізувала та затвердила тільки 16 (шістнадцять) завдань, більше сконцентрувавшись на економічних, соціальних та технічних аспектах досягнення прогресу, плутаючи Завдання з технічними заходами на виконання цих Завдань. З тринадцяти еколого орієнтованих Завдань, що включені ООН до інших ЦСР, таких як ЦСР 3, ЦСР 11, ЦСР 12, тільки сім Завдань були локалізовані та включені до ДНО. Всього 56% екологічних Завдань локалізовано, адаптовано та обрано для ДНО.

Оцінюючи за трьох вимірною шкалою ми оцінюємо рівень дотримання принципу як червоний, вкрай низький.

III. ПІДХІД, ЗАСНОВАНИЙ НА ПРАВАХ ЛЮДИНИ

Завдання затвержені ООН так само як і Цілі сталого розвитку ставлять кожну людину планети земля, навіть людину із вразливим статусом, в центр глобальних турбот щодо дотримання основоположних прав людини і є орієнтованими на виконання заходів із забезпечення дотримання прав людини, в тому числі (як приклад) на «...забезпечення права на загальний доступ до недорогого (affordable), надійного та сучасного енергозабезпечення» (Завдання 7.1). В українській версії Завдання 7.1 звучить як простий технічний захід: «Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій» без зобов'язань зробити цю інфраструктуру доступною. Що є концептуально невірним. Йде підміна понять Завдання та технічний захід на виконання цього завдання. Перефокусування акценту з підходів заснованих на правах людини на технічні заходи є типовим для українського ДНО.

Оцінюючи за трьох вимірною шкалою рівень дотримання підходів, заснованих на орієнтації на права людини ми оцінюємо як червоний, вкрай низький.

IV. ЗАУВАЖЕННЯ ДО ЯКОСТІ ОБРАНИХ ЗАВДАНЬ ТА ІНДИКАТОРІВ

Назви українських Завдань для Цілей сталого розвитку часто підмінені назвами технічних заходів на виконання цих завдань, Завдання та Показники вписані в термінології та мовою не 21, а 20 століття, та не відповідають ні духу ні букві Резолюції ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 25 вересня 2015 року.

Оцінюючи за трьох вимірною шкалою ми оцінюємо рівень якості індикаторів як жовтий, в процесі реалізації та такий, що потребує подальшого вдосконалення.

V. ТЕХНІЧНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Завдання (Targets) в ЦСР України та Завдання (Targets) в текстах документів ООН мають різну назву та нумерацію, що утруднює та перешкоджає порівнянню прогресу щодо досягнення цілей в національному та в глобальному вимірах. Порівняння глобальних показників з Українськими буде на часі рано чи пізно, треба буде співвідносити прогрес України та Світу. Також при існуючій нумерації інтеграція національних українських даних в глобальні показники буде утрудненою, або майже не можливою.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Підсилити гендерну компоненту в усіх блоках ЦСР, там де це рекомендовано ООН через надання сегрегованих даних за гендерною ознакою. Задля забезпечення принципів інклюзивності, забезпечення дотримання основоположних прав людини та подолання глобальної нерівності потрібно максимально сконцентрувати увагу на необхідності надання сегрегованих даних по статі, віку та щодо вразливих груп, таких як, наприклад, інваліди відповідно у всіх завданнях та індикаторах, рекомендованих ООН. Збереження рекомендованого розміру Добровільного національного огляду легко вирішується технічно. Це, наприклад, технічно можна вирішити через електронну версію Добровільного національного огляду в повному обсязі з усіма сегрегованими даними, яка одним кліком мишки звертається до скороченої версії з узагальненими даними. В паперовому вигляді дається узагальнена версія з посиланням на електронну версію де можна побачити розвернуті сегреговані дані.
2. Повністю переглянути блок екологічних ЦСР з метою їх підсилення та доповнення Завданнями орієнтованими на охорону довкілля, збереження біорізноманіття та екосистем. Звернути увагу на еколого орієнтовані Завдання в ЦСР 3, ЦСР 11, ЦСР 12. Провести широкі публічні обговорення переглянутих екологічних Завдань як ЦСР екологічного блоку так і еколого орієнтованих Завдань та індикаторів з так званих не екологічних ЦСР, з метою їх підсилення та пріоритезації в українському політичному та повсякденному житті.
3. При плануванні моніторингу ЦСР на наступне десятиліття (моніторинг ЦСР 2020-2030) суттєво переглянути та доопрацювати Завдання та Показники, витримуючи ключові принципи та підходи щодо досягнення Цілей сталого розвитку.
4. Для спів вимірності досягнення прогресу щодо досягнення цілей сталого розвитку в національному та глобальному вимірах біля Завдань та Показників принаймні в дужках треба ставити відповідну нумерацію Завдання, Показника в переліку Цілей, завдань та індикаторів ООН. Наприклад: Завдання 2.2 (2.3 ООН), Тобто завдання 2.2 в Добровільному національному огляді України відповідає Завданню 2.3 в документах ООН. Інший Приклад, в ЦСР 7 як завдання 7.2 вставлене Завдання, якого немає в Завданнях ООН. Його можна перемістити в кінець переліку Завдань ЦСР 7 і тоді в ЦСР 7 українська нумерація буде відповідати нумерації ООН.